

Divrej Tora

<http://twitter.com/DivrejTora>

divrejtora@gmail.com

Godina 8 13. tišrija 5776.
Broj 53 26. rujna 2015.

B''H

U ovom broju :

Rabbi Goldwasser	3
Krize i uspjeh	4
Rabbi Berel Wein	7
Etgar Keret	10
Iz medija	13
Poema Ha'azinu	14

Priprema i uređuje:
Vatroslav Ivanuša

petak subota
77 25.9.2015. 26.9.2015.

Šabat Ha'azinu

Jeruzalem	16:52	18:06
Zagreb	18:30	19:29
Rijeka	18:37	19:35
Split	18:29	19:27
Dubrovnik	18:22	19:21
Vinkovci	18:19	19:18
Sarajevo	18:21	19:19
Bihac	18:31	19:29
B. Luka	18:26	19:24
Beograd	18:13	19:13
Novi Sad	18:15	19:16
Subotica	18:16	19:17
Zrenjanin	18:13	19:13
Niš	18:07	19:06
Ljubljana	18:36	19:35
Maribor	18:32	19:30
Beč	18:29	19:27
Frankfurt	18:59	19:58

Paraša Ha'azinu

(D'varim 32:1 - 32:52)

Velik dio paraše Ha'azinu („Osluhnite“) sastoji se od 70 redaka „pjesme“ koju Moše predaje narodu izraelskom posljednjeg dana svog zemaljskog života.

Zazvavši nebo i zemlju kao svjedoke, Moše bodri narod: „Sjećaj se davnih dana; promisli o godinama brojnih naraštaja; upitaj oca i on će ti o njima pripovijedati, starine tvoje i oni će ti reći“ kako ih je „B-g pro-našao u pustinji,“ učinio ih narodom, odabrao ih i učinio svojim i ostavio im u nasljedstvo prekrasnu zemlju. Pjesma upozorava i na zamke koje dolaze s obiljem – „Ješurun se udebljao i uzjogunio; ti si se udebljao, očvrsnuo i zaobljio; napustio je

B-ga koji ga je načinio i prezreo Stijenu spasenja svoga“ - i na strašne nesreće do kojih će doći, a što Moše opisuje riječima: „B-g skriva svoje lice.“ Ipak, na kraju on obećaje da će B-g osvetiti krv svojih slugu i pomiriti se sa svojim narodom i zemljom.

Paraša završava B-žjom uputom Mošeu da se popne na planinu Nevo s čijeg će vrha, prije nego što tamo umre, ugledati Obećanu zemlju. „Vidjet ćeš pred sobom zemlju, ali nećeš tamo otići, u zemlju koju sam dao djeci Izraelovoj.“ ■

Prevela: Dolores Bettini

Rabbi dr. Abraham J. Twerski:

Rastimo svakoga dana

Ha'azinu

O B-že, stvori mi čisto srce, i obnovi u meni duh poštenja (Psalmi 51,12).

Istinsko se pokajanje sastoji od promjene vlastitog karaktera do te mjere da osoba više nije u stanju ponoviti određene postupke.

Neki se ljudi mogu uplašiti tog pojavljivanja nove osobnosti. U pravilu, mi se svi najugodnije osjećamo s onime što nam je poznato, dok je

stvaranje nove osobe put u nepoznato. Kakva će biti ta nova osoba? Što će joj se sviđati, i što joj se neće sviđati? Hoće li mi dopustiti da i dalje radim stvari u kojima sam do sada uživao, ili će me toliko ograničavati da će mi oduzeti svaku radost života? Kako će se drugi ljudi odnositi prema toj novoj osobi? Hoće li se sviđati mojim prijateljima? Hoće li je moja obitelj prihvatiti?

Strepnja pred tim nepoznatim bićem koje se može pojaviti može biti toliko teška da osoba može donijeti odluku da ostane onakva ka-

kva jest. Sve ako joj je sadašnji njen karakter pun mana, ovdje barem nalazi utjehu nečeg poznatog.

No čovjek mora skupiti hrabrost iz svojih vlastitih uvjerenja. Svako napredovanje sa sobom nosi i rizik nelagodje. Novorođene bebe plaču kada napuste sigurnost majčine utrobe, i „boli odrastanja“ su životna činjenica.

Izbjeći takvu bol tako da jednostavno ne napreduje ne bi trebala biti opcija osobi koja imalo razmišlja. ■

Sofer Hamicvot Hakacar

Zapovijedi koje se danas mogu poštivati

kako ih je sakupio Hafec Hajim

Pozitivne zapovijedi

34. Pozitivna je zapovijed počiniti od rada na prvi dan Sukota

kao što Pismo kaže, *Na prvi dan, sveti sabor (Va-jikra 23,35). Zakon za njega isti je kao zakon za prvi dan Pesaha (Š25). Ovo se primijenjuje na svakom mjestu i u svako doba, kako za muškarce tako i za žene.*

35. Pozitivna je zapovijed boraviti u suki [koliba ili sjenica s krovom od pruća, i sl.] svih sedam dana blagdana

kao što Pismo kaže, *Boravit ćeš u sjenicama sedam dana (Va-jikra 23,42). Svih sedam dana blagdana, treba jesti, piti i živjeti u suki, i po danu i po noći. Svih sedam dana čovjek treba učiniti svoj dom povremenim mjestom, a svoju suku stalnim mjestom. Zabranjeno je jesti redovni obrok izvan suke; prve večeri obaveza je pojesti barem komad kruha veličine masline u suki. Nakon toga/Otada, ako netko želi jesti kruha, treba ga jesti u suki; ako želi jesti voća, može ga jesti izvan suke. Malo dijete koje je doraslo da ga se može podučavati ima obavezu prema zakonu učenjaka.*

Ovo se primijenjuje na svakom mjestu i u svako doba, za muškarce ali ne i za žene.

36. Pozitivna je zapovijed podići četiri vrste na blagdan Sukot

kao što Pismo kaže, *I uzeti ćeš si na prvi dan najljepših plodova, mladica palmovih i grana s gustolisnatih stabala i potočnih vrba (Va-jikra 23,40). Ovo znači jedan lulav (palminu granu), jedan etrog (citrus), tri grančice mirte i dvije vrbove grane. Treba ih se podići na način [u položaju] u kojem rastu; i kada ih podigne on je izvršio svoju dužnost. Čitav dan je prikladno vrijeme za podizanje. Prema zakonu učenjaka četiri se vrste treba dizati svih sedam dana blagdana, a ne samo prvog dana, izuzev na šabat, jer su učenjaci, blagosloveno bilo sjećanje na njih, zabranili da se tada podiže, čak i kada prvi dan pada na šabat – zbog bojazni da bi ih netko mogao nositi četiri lakta na javnom mjestu [što je apsolutno zabranjeno na šabat]. Četiri vrste mogu omesti jedna drugu [od toga da budu prihvatljive: ako jedna od njih ne ispunjava uvjete ili je nema, sve se smatraju neprihvatljivima]. Ako su posuđene, one su neprihvatljive prvoga dana, ali su zadovoljavajuće ostale dane. Ako su ukradene, nikada nisu prihvatljive. Malo dijete koje zna kako ih pravilno ljuljati ima dužnost prema zakonu učenjaka, kako bi ga se uvijek bavalo u micvot.*

Ovo se primijenjuje na svakom mjestu i u svako doba, za muškarce ali ne i za žene. ■

Rabbi David Goldwasser:

Osvrt na Aseres Jemel tešuva

Turov Šulhan Aruh donosi alegorijsku priču o podanicima koji su bili dužni platiti ogroman porez kralju, a kralj je osobno dolazio sakupiti porez, uz pratnju velike vojske.

Ugledni članovi i vođe zajednice izišli su na susret kralju i preklinjali ga za milost. Kralj je umanjio porez za trećinu.

Kada se kralj približio gradu, i običan je puk izišao pred kralja i molio ga da ublaži porez. Kralj je saslušao njihove molbe i smanjio porez za još trećinu.

Kada je kralj ušao u grad, svi su ga stanovnici došli pozdraviti, a kralj im je oprostio čitav porez.

Tumačenje je očito. Bnej Jisroel duguju Vječnom, Kralju nad kraljevima, veliki dug. Mi dolazimo pred Vječnog s molitvama i molbama kako bi se smilovao.

Prema Turu odatle dolazi običaj da ugledni ljudi poste na *Erev Roš hašana*. Kao i u priči, oni prvi idu u susret Kralju, i *Klal Jisroel* bude oproštena trećina njihovih *averos*.

Tijekom *Aseres jemei tešuva*, Deset dana pokajanja, i obični ljudi poste, te im Vječni oprašta još jednu trećinu grijeha.

Čim *Klal Jisroel* dođe do *Jom kipura*, kada svi poste, *Klal Jisroel* dobiva *kapara* (pomirenje) i *mehila* (oprostenje) za posljednju trećinu.

Bejs Josef pita: Kako uopće možemo pomisliti da se dan *Jom kipura*, koji je zauvijek postavljen za dan pomirenja i opraštanja – kao što je rečeno (*Va-jikra 16,30*), "Jer u taj dan On će učiniti pomirenje za vas, da vas očisti od svih vaših grijeha..." -- može usporediti s *Roš hašanom* i *Aseres jemei tešuva* u smislu pokajanja?

Bejs Josef odgovara da postoje tri različita nivoa *averos*. Trećina koja se oprašta na *Roš Hašanu* su manje teški prekršaji. Tijekom *Aseres jemei tešuva*, dobijamo pomirenje za značajnije prijestupe. Na *Jom Kipur* oproštene su nam najkritičnije *averos*.

Sefer Jereh Ha'Esanim navodi ranije komentare u vezi tri različita izraza u *vidui* na *Jom Kipur*: *Selah lanu, mehal lanu, kaper lanu* – oprosti nam, pomiluj nas, učini pomirenje za nas – i napominje da se oni odnose na tri kategorije *averos*.

Prva kategorija predstavlja one *averos* koje čine pobunu protiv Kraljevstva Vječnog.

Druga kategorija *averos* odvaja nas od Vječnog. Kao što je navedeno (*Hoše'a, 14,2*), "Vratite se Bnej Jisroel Vječnom ..." Isto tako i Rambam (*Hilhos Tešuva 7,6*) napominje da *tešuva* dovodi Bnej Jisroel bliže *Šehini*.

Treća kategorija *averos* najozbiljnija je, i rezultira time da Vječni odbija naše *micvos* i *tefilos*. Ovo negativno uzvraćanje Vječnog je i najbolnije. Mi iznova uspostavljamo svoju duboku povezanost s Vječnim putem *tešuve* na *Jom kipur*. Nakon što učinimo *tešuva*, Vječni saslušava naše povike i mi bivamo istog trena uslišeni; mi vršimo *micvos* i Vječni ih prihvaća bez odlaganja. ■

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Krize i uspjeh

Ova paraša je pjesma, prekrasna poema koju je Moše naučio Židovski narod.

Ona priča o ispitima i nevoljama tijekom 40 godišnjeg putovanja pustinjom. Židovska je svijest bila, sve do današnje generacije, da podučiti svako Židovsko dijete da napamet zna *Ha'azinu*. Na taj način, mi usvajamo pouke naše povijesti. Santayana je rekao: „Onaj tko ne nauči pouke iz svoje povijesti osuđen je da ih ponovi“. Čini se da smo mi, Židovi, dokazali njegove riječi mnogo puta.

Paraša završava s nalogom Mošeu da se usigne na goru Nevo da vidi Obećanu zemlju prije nego što umre i bude „*pribran svom narodu*“. Ova fraza, tumače rabini, aluzija je na zagrobni život.

Sve je postavljeno i spremno za tragični, a ipak nadahnuti vrhunac. Pobrinite se da dođete u Sinagogu na *Simhat Tora* (u ponedjeljak, 5. listopada ove godine) da doživite epsko finale. Dickens je moj drugi najdraži spisatelj. B-g je prvi.

Paraša od ovoga tjedna kaže da se Židovski narod „*utovio, pa se počeo ritati*“ – odnosno da se pobunio protiv B-ga.

Simptomatično je za ljudsku prirodu da kada nam sve ide dobro, mi B-ga ispustimo iz perspektive. U plitkom rovu možda nema ateista, ali mnogo ih se nalazi na luksuznim jahtama. Ili da upotrijebim drugačiju metaforu, tržište dionica u padu je neusporedivo bolje za nas duhovno od tržišta u periodu rasta vrijednosti. Uspješnost na materijalnom polju i duhovnost su vrlo nevjerojatna kombinacija. I to je sramotno, zato jer nema tehničkih razloga zašto

ovo dvoje ne bi opstojalo zajedno.

Čak i kod najvećih ljudi nalazimo da je njihov uspjeh vrlo često postao njihov pad. Pogledajte mog imenjaka, kralja Šaula. On je bio najponizniji i najpobožniji od svih ljudi – sve dok nije postao kralj. Ili Korah, za kojeg Usmena Tora kaže da je imao potencijal da bude veći i od samog Mošea; on je propao zbog svog bogatstva. Čak i kralj Solomon, najmudriji od svih ljudi, mučio se da zadrži ispravan pogled u vezi svoje uspješnosti.

I pogledajte na Židovski narod tijekom povijesti. Razdoblja u kojima smo proživljavali duhovni procvat bila su razdoblja progonstva – govorili o velikim rabinima za vrijeme Rima, nevjerojatnoj kreativnosti koja je proizašla od srednjovjekovnog Židovstva Zapadne Europe, ili tijekom pogroma i protjeravanja u Istočnoj Europi. S druge strane razdoblja blagostanja i uspjeha za Židovski su narod bila razdoblja tije-

kom kojih smo se asimilirali – bilo to Zlatno doba u Španjolskoj, u Zapadnoj Europi na početku 20-tog stoljeća, ili čak i u našoj generaciji.

Zbog čega nas uspjeh navodi da se počnemo „*ritati*“? Zato jer što više postignemo, to manje osjećamo potrebu za B-gom u svome životu. Ako imam veliku kuću koja me grije, hrane u frižideru da nahranim svoju obitelj, novac u banci koji mi daje sigurnost, i dobre liječnike i bolnice da održavaju moje zdravlje, gdje je tu potreba za B-gom? Jednostavno je toliko lako poslati ga da se pridruži nezaposlenima – i držati ga u pripravnosti da se brzo odazove čim se bankarski sustav raspadne i pojavi depresija kao 30-tih godina prošlog stoljeća.

B-g želi biti dio naših života, tako da zapravo postoje samo dva načina kako se to može dogoditi. Ili ćemo mi težiti da se sjećamo izvora svog uspjeha dok smo uspješni – i snažno se truditi, jer je nama toliko neprilodno gledati na B-ga kao izvor uspjeha. Ili, ako B-ga zovemo samo onda kada nastupi kriza, tada će možda biti potreba za još više kriza. I upravo to je ono što Tora kaže odmah iza toga: „*Ja ću skupiti zlo na njih, upotrijebit ću sve svoje strelice na njima, itd....*“

I što je onda rješenje? Ako želimo da naš uspjeh potraje, jedino što trebamo je da budemo zahvalni. Zahvalnost štiti ono što imamo. *Što više uživamo, što više cijenimo, što smo više zahvalni, to je veća vjerojatnost da ćemo zadržati blagoslove koje smo dobili.* Drugim riječima, ako pozovete B-ga na svoju luksuznu jahtu, mnogo je vjerojatnije da će ostati na vodi. ■

Rabbi Shaul Youdkovitch, Live Kabbalah:

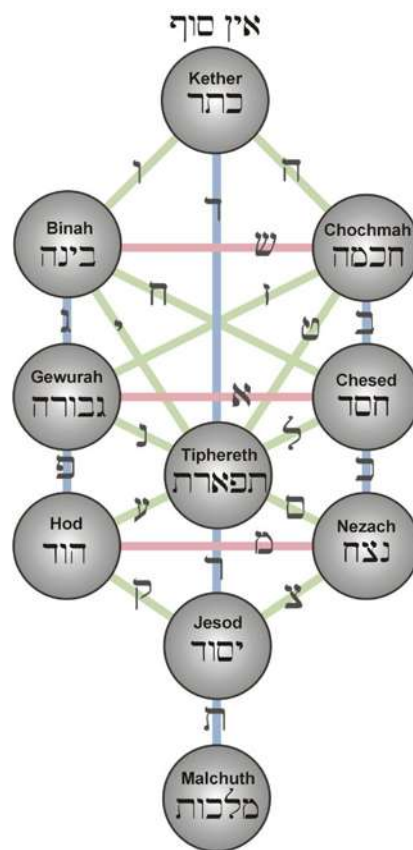
TJEDNI ZOHAR: HA'AZINU

Paraša Ha'azinu se uvijek čita poslije Roš hašane i ona nam daje snagu i savjete kako bi nam godina bila bolja.

Primjećujemo da ponekad *parašot* u Tori naizgled nisu sinkronizirane s kalendarom. Na primjer, priča o izlasku iz Egipta, koja je povezana s mjesecom nisanom i Pesahom čita se nakon Hanuke. Isto tako *paraša Ha'azinu*, koja se čita tijekom blagdana u mjesecu tišriju, iznosi priču o Mošeovoj smrti koja se dogodila 7-og dana mjeseca adara, tjedan dana prije Purima.

Zohar objašnjava da se *paraša Ha'azinu* čita u mjesecu tišriju, čiji je astrološki znak "moznaim" (Vaga), a obje te riječi u korijenu imaju slova A.Z.N (א.ז.נ). Ova slova također tvore i hebrejsku riječ za uho, organ koji održava našu ravnotežu i koji koristimo da čujemo, a isto tako simboliziraju i *sefiru Bina*. Zapravo, čitavo to razdoblje na kraju godine priprema nas za blagdane u tišriju i povezivanje sa *sefirom Bina*.

Veliki slovo "lamed" u *paraši Nivim*, 30 stihova u *paraši Vajeleh* (lamed ima numeričku vrijednost 30), i oblik slova *lameda* koje ide iznad gornje linije, dokazuju našu sposobnost da se spojimo sa višim svjetovima. Štoviše, "lamed" je taj koji je stvorio astrološki znak Vage. Podsjećamo se da smo na Roš hašanu, Novu godinu, ponovno stvo-

reni i u tu svrhu smo se spojili sa *sefirom Bina*, kozmičkim spremištem svemira, kako bi iz nje crpili obilje i blagoslove koji su nam potrebni za narednu godinu.

Paraša počinje riječima: "Slušajte nebesa i ja ću govoriti, i počuj, zemljo riječi usta mojih", za razliku od biblijskog teksta u knjizi proroka Izaije: "Čujte nebesa i slušaj zemljo, jer G-spod je govorio", Slušajte je snažniji izraz od riječ čuj. Prema Midrašu, u trenutku kada je Izaija rekao: "Čujte nebesa i slušaj zemljo", začuo se glas i upitao tko se to usuđuje tako govoriti, i zato je Izaija odmah nastavio dalje i rekao: "jer G-spod je govorio". To je drugačije nego kod Mošea koji

je rekao: "Slušajte nebesa, ja ću govoriti." On i nitko drugi. Kao što je Moše, a ne Stvoritelj, bio taj koji je prije četrdeset godina učinio da se razdvoji more, sada je Moše taj koji preuzima odgovornost rekavši: "Slušajte nebesa, ja ću govoriti." On preuzima inicijativu, ostvaruje djelo, stvara onu stvarnost koju on želi.

To je ono što se događa na Roš hašanu kada se svijet vraća na *Berešit*, početak. Mi možemo primiti pravu Svjetlost *Berešita* kada prihvatimo da smo ovdje da budemo kreatori, kada se oslobodimo bijesa, ljutnje i osjećaja žrtve, i kada napravimo mjesta za radost, optimizam i ljubav, kad u svemu vidimo priliku za rast, stvaranje, i kad shvatimo da je sve za dobro. Na taj način privlačimo Beskrajno Svjetlo, beskrajno obilje i blagoslove za narednu godinu.

Kabalisti objašnjavaju da ne postoji ništa veće od radosti koja je zapovijeđena, jer kad tako činimo (odlučimo, naredimo si da ćemo biti radosni, sretni) onda možemo ostvariti našu zasluženu radost. To se dešava kroz razumijevanje i povezivanje sa suštinom stvaranja, koje je na dobro stvorenih bića, i to je snaga koja nam je dana u *paraši Ha'azinu*, bezgranična moć koju je potvrdio i naš učitelj Moše. ■

Dr. Tali Loewenthal:

Duh i materija

Naši su životi podijeljeni između duha i materije, svetog i svakodnevnog.

Dihotomija između duha i materije ili Neba i Zemlje, izražena je i na samom početku ovtjedne *paraše*, koja je u formi dugačke pjesme. Moše, vođa židovskog naroda pun je ljubavi prema njemu, s bolom vidi i dugotrajnu i nepravednu povijest koju će proživjeti. Upozorava ih na pogreške koje bi mogli počinuti u svom odnosu s B-gom. Svoje dramatično obraćanje židovskom narodu počinje zazivanjem Nebesa i Zemlje. Raši nam kaže da ih je pozvao da budu svjedoci riječima upozorenja koje slijede.

Moše kaže: „*Osluhnite, Nebesa, a ja ću govoriti; počuj, Zemljo, riječi iz usta mojih.*“

Hebrejski je veoma poetičan jezik i nije ga lako prevesti na neki drugi jezik. Posjeduje nijanse koje se ponekad uopće ne mogu prevesti. Mudraci objašnjavaju da riječ *ha'azinu* – prevedena kao „*osluhni*“ – upućuje na neposrednu blizinu: kad netko stoji odmah do tebe, možeš mu govoriti izravno u uho. Za razliku od toga, riječ prevedena kao „*počuj*“ upućuje na veću udaljenost, kao da se poziva nekoga tko je daleko.

Moše koristi izraz za nekoga tko je blizu kad se obraća Nebesima, a koristi izraz koji upućuje na udaljenost kad govori zemlji. Mudraci

ističu da je Moše bio izrazito duhovna osoba i da su zato, u njegovu slučaju, Nebesa bila vrlo blizu, a zemlja i sve materijalno mnogo dalje.

I, što sad? Otkriva li Tora tu Mošeovu stranu samo kako bi nas zadivila njegovom svetošću ili se tu radi o nekom učenju koje je također i za nas same značajno?

Po jednom hasidskom učenju, u svakom pojedinom pripadniku židovskog naroda nalazi se Mošeova iskra. To je naše najdublje obilježje. S obzirom na tog unutarnjeg Mošea, i u našem slučaju su Nebesa

bliže od zemlje.

No, ipak, nije li zadaća nas kao ljudskih bića i Židova da otkrivamo B-žanstvo u svijetu? Trebamo li se baviti svakodnevnim materijalnim pro-lemima? Hasidski odgovor je: „Da, ali ne smijemo dopustiti da nas povuku dolje!“ Aktivno sudjelujemo u svijetu, ali istodobno smo u bliskom odnosu s Nebesima. Zato su Mošeove riječi i te kako značajne i nama. Sudjelujemo u svijetu ali, u dubljem smislu, nismo njime ograničeni. ■

Prevela: Dolores Bettini

Rabbi Berel Wein:

Pjesmu Haazinu – Vodič za preživljavanje

Mošev dugi govor izraelskom narodu ulazi u završnu fazu u *parši Haazinu*. Moše govori svojoj generaciji da sad kreću u osvajanje i naseljavanje zemlje Izraelu - i govori svim kasnijim generacijama Židovskog naroda, tisućama godina kasnije.

Pjesma Haazinu predstavlja čitav obrazac i sudbinu Židovske povijesti. I dok su dva mišljenja Midraša i Talmuda koje navodi Raši posve jasni, poruka koja je u to uključena ne odno-si se samo na Židovski narod, nego ima sveopće posljedice.

Svatko tko poznaje opću ljudsku povijest odmah će prepoznati da je utjecaj Židova na tu povijest nerazmjernan. Svjetska povijest uvelike ovisi o povijesti Židova. Tlačitelji Židova se stalno pojavljuju, no na kraju budu poraženi, ali tek nakon što su izazvali ogromnu štetu kod Židova, kod svog vlastitog naroda i svijetu u cjelini.

Židovi prežive, kao što je obećano u proročanstva i pjesmi Haazinu, ali u procesu obnove Židovskog života, pojavljuju se novi neprijatelji. Nitko ne uči ništa iz prošlosti i prošlih događaja, ni Židovi, a niti njihovi neprijatelji - i tako se obrazac koji vidimo u *parši* nastavlja gotovo u nedogled. U suštini to je bit upozorenja Tore protiv služenja drugim bogovima. Ovi su se tuđi bogovi već ranije u povijesti dokazali kao

lažni. Pa ipak, njima se i dalje služi, doduše pod "novim" nazivom i ruhom.

Glavno je pitanje u Židovskoj povijesti, ono s kojim se i danas suočavamo, dok se osjećamo ograničeni i izolirani, kako prekinuti ovaj ciklus. U pjesmi Haazinu, Moše sugerira da se jedino vraćanjem čitavim srcem vrijednostima i tradicijama saveza između B-ga i Izraela može prekinuti ovaj začarani krug mržnje i razaranja.

Pobuna Židova protiv B-žjeg saveza sa sobom donosi i pobunu protiv pristojnosti i zdravog razuma što se odražava u nastavljanju progonstva od ostatka svijeta. Moše to iznosi posve jasno u svojim riječima u *parši*. Istina je u tome da, iako ovu pjesmu Haazinu Moše zapovijeda Židovskom narodu da je zapamti i

smatra je vječnim svjedokom Židovske povijesti, Židovi nikad u potpunosti nisu povjerovali Mošeovoj opomeni.

I mi se u današnje vrijeme spitičemo kroz maglu aktualnih zbivanja tražeći inovativan način da se izvučemo iz svojih problema. Moše naziva narod Izraela "djecom koja su izgubila moje povjerenje." To je zbog užasne sklonosti da se ponavlja prošle greške i da se neprestano traga za Židovskom naklonosti da se usvoji najnovije kulturne i društvene hirove. Povjerenje se gradi na mudrosti i upornosti. Pjesma Haazinu nas u dovoljnoj mjeri opskrbljuje s obje ove nužne osobine koje nam jedine jamče naš opstanak i uspjeh u budućnosti.

Prva riječ ovtjedne proročke pje-

(nastavak sa 7. strane) **Rabbi Berel Wein: Pjesmu Haazinu – Vodič za preživljavanje**

sme/*parše* zapravo obuhvaća čitavu poruku ovog odjeljka Tore. Haazinu podrazumijeva obraćati pažnju, koncentrirati se, pažljivo slušati i upijati riječi i poruke koje se izgovaraju. Kad ljudski sluh vremenom počinje slabiti i propadati, pozadinska buka postaje problem dok pokušavate čuti što vam netko govori. U prometnoj gužvi, razgovorima i žamoru naše urbane svakodnevice, navikli smo da ne čujemo ono što nam govore drugi, i možda važnije od toga, što nam govore životni događaji.

To što ne čujemo jasno vrlo nas ograničava u našim mogućnostima u životu i ponašanju, pa nismo u stanju razaznati što bismo trebali znati i zapamtiti, a što odbaciti i zaboraviti. To možemo usporediti s odlaskom u restoran gdje pokušavamo čuti konobara koji nam navodi menu i jela po izboru. Ako neka ne čujemo ili ne razumijemo što je konobar rekao nikada nećemo moći izabrati ono što želimo iz ponude restorana.

Dakle, u najširem smislu riječi, ovo vrijedi za svaki aspekt života. Pred nama je uvijek mnogo izbora, ali većinu vremena ne uspijevamo čuti kad nam se predstavljaju.

Moše traži da na neki način obratimo pažnju i čujemo poruku koju nam on daje. Dobro slušanje na kraju će dovesti do dobrih odluka i produktivnog života. Nije ni čudo da Talmud one koji nisu u stanju čuti stavlja na popis ljudi koji ne mogu biti stvarno odgovorni za svoje postupke i ponašanje.

Ovojedna *parša* obuhvaća čitavu Židovsku povijest, prošlu, sadašnju i buduću. Ona nam daje pojedinosti i o uspjesima i neuspjesima, kroz stoljeća. Ona ističe loše odluke koje su bile donesene kad nismo čuli ili obratili pažnju na posljedice koje će nesumnjivo proizaći iz tih propuštenih riječi.

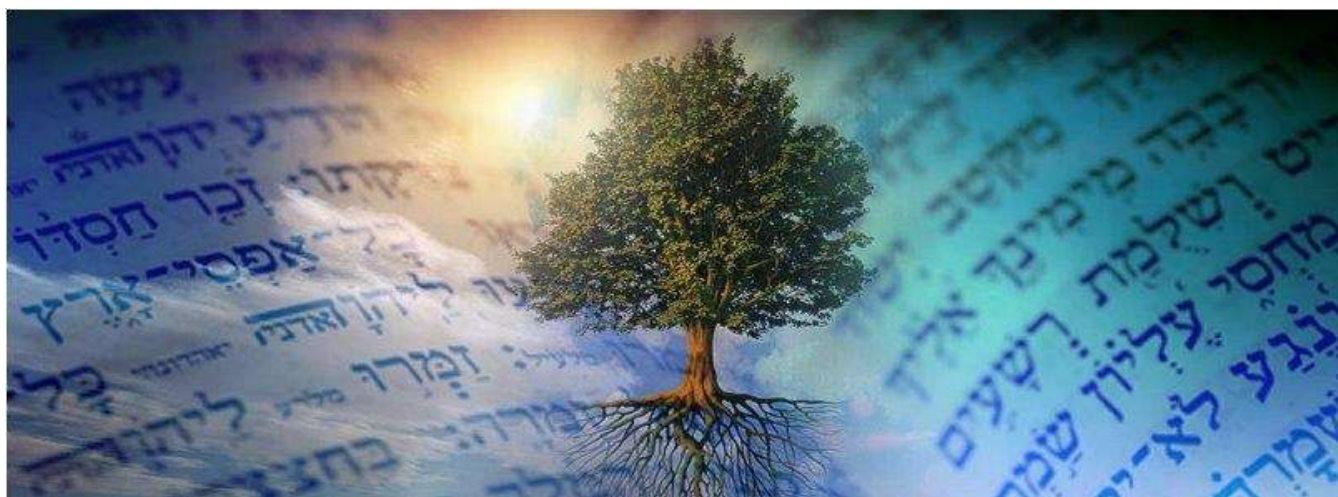
Jedna od ideja kojima nas Midraš podučava je da glas *šofara* koji se čuo na gori Sinaj prije 4700 godina, još uvijek odjekuje i čuje se u sve vijeke. Jedini je problem u tome što

se mnogo ljudi ne koncentrira dovoljno da bi bili u stanju istinski čuti ga i prepoznati. Ogromna pozadinska buka života ometa našu sposobnost da čujemo odjek tog *šofara* sa Sinaja.

Posljedica toga je da u našim životima ima mnogo pozitivnih izbora i mogućnosti kojih jednostavno nismo svjesni, jer nismo čuli da nam se objavljuju. Budući da postoji mnogo novih tehnoloških naprava koji mogu blokirati pozadinsku buku, sramota je da još nismo izmislili takvu spravu za naš duhovni i intelektualni sluh.

Doba godine kada se u sinagogi čita Haazinu podudara se s velikim ciljevima pokajanja, pozitivnog življenja i duhovne obnove. Stoga je Mošeova zapovijed da pažljivo i pomno slušamo riječi Tore i izbore koji se pojavljuju pred nama, uistinu pravodobna i relevantna za naš život i svijet oko nas.

Šabat šalom ■

Rabbi Yissocher Frand:

Menachem Tzlon u vezi "Binu šnos dor v'dor"

Pasuk u parašas *Ha'azinu* veli: "Sjećaj se dana negdašnjih; promotri godine svakog pokoljenja; pitaj oca svog i on će te reći, svog djeda i on će ti kazati" [32,7]. Čak i na najjednostavnijoj i najosnovnijoj razini ovaj nas *pasuk* [redak] uči koliko je važno imati poštovanja prema povijesti.

Gajiti poštovanje prema povijesti je izuzetno važno. Ako poštujemo ono što je bilo, tradiciju, ono što se događalo tijekom godina, onda smo u stanju uhvatiti se u koštac s današnjicom. Svatko ima obavezu da se sjeća i razumije, i nastoji uvidjeti B-zju Ruku (*hašgoha*) u povijesti.

Kada je Willaim Shirer napisao svoju knjigu "Uspion i pad Trećeg Reicha" (1959.), za prigodan citat na početku knjige upotrijebio je navod američkog filzofa Georgea Santayane: "Oni koji ne pamte prošlost osuđeni su da je ponavljaju." I to je istina. Mi moramo pamtit i povijest (*zehir jemos olam*).

Na osnovnoj razini, slijedeće riječi u *pasuku* koje kažu: "*Binu šnos dor v'dor*" [Shvatite svaki pojedini naraštaj], djeluju izlišne. Čini se da nisu ništa drugo do li pjesničko podvostručavanje početka ovog *pasuka*. Međutim na homiletskoj ravni,

Menachem Zion nudi vrlo lijepo obrazloženje tog izraza.

Da, mi moramo shvatiti povijest, naučiti povijesne lekcije i primijeniti ih na svoju generaciju, no uz to: "*Binu šnos dor v'dor*". Menachem Zion homiletički tumači da se riječ '*šnos*' ne izvodi od riječi '*šana*' [godina] već od riječi '*šone*' [različito]. Smisao je da morate razumjeti promjene koje se dešavaju od generacije do generacije.

Ne možemo slijepo primijeniti ista pravila koja su funkcionirala u prošlosti na sadašnje situacije. Ako to pokušate, neće vam uspjeti. Svaki je naraštaj drugačiji. Mi ne možemo samo glatko reći: "Ovako je bilo; zato tako i treba biti". *Binu šnos dor v'dor* - učiti lekcije povijesti, no imajte na umu promjene do kojih dolazi kod svake generacije. Vremena se mijenjaju, ljudi se mijenjaju, i okolnosti se mijenjaju. Postoje trenuci kada moramo postupiti drugačije i preusmjeriti se, a ne tek slijediti ono što je prije bilo.

Kada bi danas netko poslao pola milijuna vojnika na obale Normandije, s pravom bi ga nazvali "*mešuganerom*" [poludjelim]. Makar je prije više od 60 godina bilo potrebno voditi bitku na obalama Norman-

dije, ta je bitka sada iza nas; bitka je već odvojena; i bitka je već dobijena. Ne možemo uvijek, neprestano, voditi iste bitke.

Shvatite promjene ('*šnos*') kod svake generacije. Razumijte da svaki naraštaj ima svoje vlastite probleme i svoja vlastita pravila i svoje vlastite okolnosti. Moramo pamtit dane što su prošli, no i pridružiti sjećanju razumijevanje promjena koje se dešavaju u svakoj generaciji.

Jednom prije, citirao sam '*hasidiševort*' Reba Levija Yitzchaka u vezi toga zašto je Elijahu Ha-Navi (a ne Moše Rabenu ili bilo tko drugi) bio određen da razriješi sve talmudske "*Tejkus*" [kratica koju Talmud koristi da označi pitanje koje ostaje nerazriješeno sve dok Tišbi (Ilija) ne iznese rješenje].

Razlog je to, kaže Berdičever, što Elijahu nikada nije umro - on je živio u svim naraštajima. Potreban nam je netko tko razumije svaku generaciju kako bi *pasken šajlos* [donio rabinske presude u vezi *halahičkih* pitanja] tom naraštaju. Stoga jedino Elijahu, koji je bio tu tijekom svih naraštaja ima kvalifikacije da razriješi "*Tejkus*". ■

"Those who cannot remember the past are condemned to repeat it." - George Santayana

© LibertyStickers.com 877-873-9626

Etgar Keret

Nikad nije kasno za pokajanje

Čak i ako se osoba kojoj je nanese-
na nepravda ne sjeća što si učinio,
tražiti oprost ipak čini razliku. Mo-
žda.

Jom kipur je uvijek bio moj omilje-
ni praznik. Čak i u vrtiću, kad su svi
ostali klinci voljeli Purim zbog kos-
tima, Hanuku zbog latkesa i Pesah
zbog dugog odmora, ja sam se bio
zakačio na Jom kipur. Da su prazni-
ci kao djeca, mislio sam još kao dje-
čak, onda bi Purim i Hanuka bili
najpopularniji u razredu, Roš ha-
šana najljepša, a Jom kipur neka vr-
sta čudaka, samotnjaka, ali najza-
nimljiviji od svih. Kad sada razmi-
šljam o tome, "neka vrsta čudaka,
samotnjaka, ali najzanimljiviji od
svih" je točno ono kako sam tada
sebe vidio, pa je možda i pravi ra-
zlog što sam toliko volio Jom kipur
to što sam mislio da je poput mene.
Stvar je u tome što, iako više nisam
neka vrsta čudaka, definitivno ni-
sam samotnjak, a dovoljno sam od-
rastao da znam da nisam najzani-
mljiviji, ipak sam još uvijek zalju-
bljen u taj blagdan.

Možda je to zato što je Jom kipur
jedini meni znan blagdan koji, zbog
same svoje prirode, prepoznaje ljud-
sku slabost. Ako su na Pesah Mojsi-
je i Bog sredili račune s Egipćanima,
na Hanuku Juda Makabi ubio boga
u Grcima, a na izraelski dan neovis-
nosti hrabro smo se borili protiv
Arapa i osvojili svoju zemlju, na
Jom kipur nismo dinastija ili narod

(Talya Modlin)

heroja, nego skup pojedinaca koji
se, zagledani u zrcalo, stide onoga
što iziskuje stid i traže oprost za ono
što se može oprostiti. Možda me
upravo ta osobina od samog počet-
ka privukla Jom kipuru, ta da je naj-
osobniji od svih naših blagdana,
dan kad stojiš sam ispred svojih dje-
la i njihovih posljedica i to bez tv-a,
bez užurbanih kafića i restorana,
bez dućana prepunih robe, bez sveg
ostalog svakodnevnog žamora koji
bi ih činio probavljivijima. Blagdan
je to kad se suočavamo sa svojim
životom kakav jest a nema glupog
reality showa koji će nam odvratiti
pažnju, ni *news updatesa*, ni hrska-
vog korneta sa sladoledom od čo-
kolade za malo utjehe.

Za mene je Jom kipur bio i ostaje
blagdan, uvijek. Zato, iako su prošle
godine otkad sam se potrudio da
ljudima poželim sretnu novu godi-
nu na Roš hašanu, ili otkad sam se

pomućio da se dotjeram za Purim,
kako se Jom kipur približava, još
u uvijek se ispričavam ljudima za koje
osjećam da sam ih povrijedio. To se
ne događa tako često, ali kad napo-
kon nazovem da zatražim nečiji op-
rost i u nelagodi čekam da netko
podigne slušalicu duboko u sebi
moleći da je nitko ne podigne, pa da
ostavim poruku na automatskoj se-
kretarici, osjećam sa svakim djeli-
ćem svog bića da ima nečeg vrlo
zdravog u toj primoranosti da zatra-
žim oprost.

Dakle, možda je lakše voljeti blag-
dan koji nalaže jedenje krafni, nego
blagdan koji traži da čovjek sebe
stavi u ranjiv i neudoban položaj, ali
kad se to napokon okonča, čovjek
osjeća da se zahvaljujući tom čud-
nom blagdanu oslobodio tereta koji
ga je dugo pritiskao a da nije ni

(nastavak sa 10. strane) **Etgar Keret Nikad nije kasno za pokajanje**

znao koliko mnogo.

Moja najčudnija jomkipurska isprika započela je kad sam imao četriri godine. Jedno od djece u mojoj predškolskoj grupi bila je ljepuš-kasta, slatka djevojčica po imenu Noa. Bila je tiha i nasmiješena, a to su dvije osobine kojima ja nisam blagoslovljen. Kad sam jednom slučajno dotaknuo njezinu gustu plavu kosu, činilo se kao da je ljepljiva šećerna vuna. Stvarno sam se želio s njom igrati, ali nisam znao kako točno to učiniti. Tako sam nakon šest mjeseci gledanja iz daljine, odlučio napraviti prvi korak; jednog jutra je trčala kraj mene u dvorištu, ja sam joj podmetnuo nogu i sapleo je.

Noa je pala i povrijedila se. Počela je plakati i kad je učiteljica pritrčala da joj pomogne, Noa je pokazala na mene i rekla: „On je to učinio. Podmetnuo mi je nogu.“ Učiteljica, koja je mene jako voljela, pitala me je li to istina i odmah sam rekao da nije. Zaprijetila je Noi: "Etgar je dobar dječak koji nikada ne laže. Zašto mu radiš takve opačine? Trebala bi se sramiti!" Noa koja je gotovo prestala plakati, počela je iznova, a učiteljica me pomilovala po glavi i ljutita otišla. Odmah sam htio reći Noi da mi je žao i priznati učiteljici da sam lagao, ali nisam uspio smoci hrabrosti. U međuvremenu je jedna djevojčica pomogla Noi dođe do vode i opere izgrebana koljena, a ja sam ostao stajati u dvorištu.

Noa nije išla sa mnom u osnovnu školu. U srednjoj školi, jednog dana za vrijeme odmora, neka djevojka iz

mog razreda je spomenula Noino puno ime. Bio je to prvi mjesec škole, Roš hašana je već bila prošla, a Jom kipur se primicao. Na kraju nastave tog dana čekao sam Nou kraj njenog razreda. Izašla je među posljednjima, s narančastim slušalicama na ušima i Sonyjevim Walkmanom u ruci. Izgledala je sasvim drukčije nego što sam je se sjećao kao četverogodišnjak. Jedva se osmjehnula, imala je puno prištića na licu, ali kosa joj je još uvijek bila gusta, plava i još uvijek je izgledala kao šećerna vuna. Otišao sam do nje, noge su mi se tresle. Uvijek je teško reći da ti je žao, ali reći to nakon 13 godina posebno je teško. Želio sam joj reći da sam od onog dana u predškolskom dvorištu nastojao ne lagati i da sam se uvijek kad sam osjetio taj poriv, sjetio nje, njezine zamršene kose, nje kako plače ozlijeđena u dvorištu, i smjesta bih se odupro tom porivu i rekao istinu. Želio sam joj reći da ću uskoro biti odrastao čovjek i da ću otići u vojsku i da, kad pogledam unatrag svoj život, ono što sam njoj tada učinio kao četverogodišnjak, jest nešto čega se najviše stidim i da, iako je toliko mnogo vremena prošlo, želio bih nešto za nju učiniti: kupiti joj sladoled na štapiću, posuditi joj moj sportski bicikl na tjedan dana ili ne znam što, nešto.

Ali umjesto svega toga, jedino što je izašlo iz mojih usta, bilo je njeno ime: „Noa,“ vrlo kreštavim glasom. Noa je stala, skinula slušalice i zagledala se u mene. „Etgar,“ rekao

sam, „Etgar Keret. Nekad smo bili zajedno u predškoli.“ Nasmiješila se i rekla da se sjeća predškole, ali se ne sjeća mene. Rekao sam joj kako sam joj postavio nogu i lagao, kako je plakala zbog uvrede, a malo i zbog boli, ali nije se sjećala.

„Bilo je davno,“ rekla je napola se ispričavajući.

„Ali ja se sjećam,“ bio sam uporan, „a uskoro će Jom kipur i htio bih se ispričati.“

„Ispričati za neku glupost koju si napravio kad ti je bilo 4,“ rekla je smiješeći se onim ljupkim osmjehom kojeg sam pamtio iz predškole i dodala, „Jesi li i tada u predškoli bio tako čudan?“ Smijala se i ja sam se smijao jer, istina je, bio sam čudan u predškoli. „Isprika prihvaćena,“ rekla je nakon kratke stanke, stavila svoje narančaste slušalice na uši i otišla.

Sjećam se povratka kući iz škole tog dana. Vozio sam bicikl, lagano okretao pedale, cesta je bila glatka, čak mi je i uzbrdica djelovala kao nizbrdica. Više je nikad nisam vidio, ali od tada, kad god osjetim snažan poriv da ne kažem istinu, sjetim se nje ispred njezinog srednjoškolskog razreda, njezinog širokog osmjeha, lica punog prištića, kako mi kaže da prihvaća ispriku. Tada duboko udahnem i - slažem. ■

Preneseno iz Tablet Magazinea

Na engleski prevela Sondra Silverston.

Na hrvatski prevela Dolores Bettini

Haftara za Ha'azinu

II Samuel 22,1-51.

Ovoga tjedna *haftara* donosi pjesmu koju je Kralj David ispjevao u svojoj starosti, a koja odražava ovotjedno čitanje Tore u kojem Mojsije iznosi svoje posljednje riječi Židovskom narodu u formi pjesme.

Davidova pjesma izražava zahvalnost B-gu što ga je spasio od svih njegovih neprijatelja. On otpočinje poznatim riječima: "G-spod je moja stijena i moja utvrda." On

nadalje nastavlja opisivati bol i nevolje s kojima se susretao i naglašava da se uvijek okretao k B-gu u trenucima pogibelji. On spominje B-žju reakciju prema onima koji su ga mučili: "G-spod zagrmi s nebesa; Višnji pusti glas svoj. I On odasla strijele i rasprši ih, munju pusti i smete ih... ja progonih neprijatelje moje i uništih ih; ne osvrćući se sve dok ih ne nestade."

Kralj pripisuje svoje izbavljenje svojoj čestitosti

u držanju B-žjih puteva: "Vječni me nagradi prema pravdi mojoj; prema čistoti ruku mojih da mi odštetu..."

Pjesma završava Davidovim iskazom zahvalnosti: "Stoga ću Ti zahvaljivati, Vječni, među narodima, i Imenu Tvojemu pjevat ću hvale, On daje veliko spasenje kralju Svom, i On učini milost pomazaniku Svojemu; Davidu i njegovu potomstvu, zanaovijek." ■

Halahlčka satnica (za grad Zagreb)

	Alot Hašahar	Najranije Talit	Nec Hahama	Najkasni- je Š'ma	Zman Tefila	Hacot	Minha Gedola	Minha Ketana	Plag Haminha	Šekia	Cet Ha- kohavim
srijeda 30. 9. 2015.	5:24	5:59	6:52	9:49	10:48	12:46	13:15	16:12	17:25	18:39	19:21

Iz medija

SIRIJA

BENJAMIN NETANYAHU: Izrael će sa Rusima koordinirati vojne akcije u Siriji

Cazin.NET, 22.9.2015.

Rusija će koordinirati vojne akcije u Siriji sa Izraelom kako bi izbjegli susret njihovih trupa na bojnopolju, rekao je danas premijer Izraela Benjamin Netanyahu koji je u posjeti Moskvi. Putin...

Rusija će koordinirati vojne akcije u Siriji sa Izraelom kako

bi izbjegli susret njihovih trupa na bojnopolju, rekao je danas premijer Izraela Benjamin Netanyahu koji je u posjeti Moskvi.

Putin je nedavno sirijskom predsjedniku Basharu al-Assadu poslao avione i protuavionske topove, što je zabrinulo Izrael koji je nekoliko puta bombardovao režimske trupe kako bi osujetili "predaju

oružja od strane Hezbollaha".

Izraelski premijer kazao je da je informisao SAD o svim detaljima njegove posjete Rusiji, dodajući da je u svačijem interesu izbjegavanje eventualnih sukoba u Siriji.

U međuvremenu, Rusija je počela koristiti dronove u svrhu izviđanja situacije na terenu.

"Do danas, Rusi su u Siriju

prebacili 26 aviona, od čega je 25 borbenih, 15 helikoptera, devet tenkova, tri raketna sistema zemlja-zrak i najmanje 500 vojnika", saopćio je neimenovani zvaničnik SAD-a. ■

ŠTO JE UOPĆE UMJETNOST?

Odgovor je potražio Predrag Finci, filozof sarajevske škole s londonskom adresom

Jutarnji list, 23.9.2015.

Dr. sc. Predrag Finci, pripadnik sarajevske filozofske škole, od početka 90-ih živi u Londonu, gdje je predavao na Sveučilištu u Londonu

Otkud, kako, zašto umjetnost? I što je uopće umjetnost? Platon je dokazivao da je umjetnost privid, a Hegel da je umjetnost istina u osjetilnom obliku. U antičkom periodu još

nema pojma koji bi na adekvatan način iskazivao ono što danas podrazumijevamo pod pojmom umjetnosti. Ni o jednom drugom fenomenu ne postoje tako oprečne, a ipak moguće tvrdnje kao o umjetnosti, tvrdnje od kojih svaka ima svoju uvjerljivu argumentaciju a sve zajedno, ma koliko različite i međusobno isključive bile, mogu biti opis fenomena umjetnosti.

Tako piše Predrag Finci na uvodnim stranicama najnovije knjige 'Estetska terminologija', svojem zaključnom djelu s područja estetike u kojem se fokusira upravo na pojam umjetnosti, odnosno umjetničkog djela. Dr. sc. Predrag Finci, pripadnik sarajevske filozofske škole, od početka 90-ih živi u Londonu, gdje se bavi filozofskim istraživanjima te je predavao na najstarijem fakultetu

Sveučilišta u Londonu do odlaska u mirovinu 2011. godine.

Predstavljanje knjige 'Estetska terminologija' u izdanju Antibarbarsua održat će se u zagrebačkoj Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u četvrtak 24. rujna, s početkom u 19,30.

O knjizi će govoriti dr. sc. Hrvoje Jurić te autor dr. sc. Predrag Finci i urednica mr. sc. Simona Goldstein. ■

RJEŠENJE ZA JEFTINIJE NEKRETNINE

Izrael će zaposliti 20.000 kineskih radnika u građevinarstvu

Vijesti, 20.9.2015.

Izraelska vlada je prije četiri godine odlučila da ne zapošljava strane radnike prije zaključivanja bilateralnih sporazuma sa zemljama odakle dolaze radnici

Izrael će zaposliti 20.000 kineskih radnika u građevinarstvu kako bi smanjio cijene nekretnina, izjavio je danas u Jerusalemu izraelski premijer Benjamin

Netanjahu iako se tome protivi pravobranilaštvo.

"Dolazak oko 20.000 kineskih radnika u sektoru građevinarstva u cilju ubrzanje izgradnje stambenih jedinica je neophodan i važan korak ka smanjenju cijena nekretnina", rekao je Netanjahu na redovnom, nedjeljnom sastanku izraelske vlade.

Pravni savjetnik vlade, Jehuda

Vajnštajn protivi se toj mjeri.

Izraelska vlada je prije četiri godine odlučila da ne zapošljava strane radnike prije zaključivanja bilateralnih sporazuma sa zemljama odakle dolaze radnici.

Bez takvog sporazuma, strani radnici su uglavnom primorani da plate stotine a ponekad i hiljade dolara posrednicima kako bi dobili radnu dozvolu u

Izraelu.

Izrael i Kina tek su počele pregovore o sklapanju sporazuma koji bi se odnosio na ugovore o radu u tim zemljama.

U izraelskom građevinarstvu zaposleno je 216.000 ljudi od kojih 37.000 Palestinaca i 6.000 stranih radnika. Među tim stranim radnicima, ima 3.700 Kineza. ■

Tora:

Pjesma Ha'azinu

Ha'azinu

Ha'azinu hašamajim va'adabera	vetišma ha'arec imrej-fi.
Ja'arof kamatar likchi	tizal katal imrati
kis'irim alej-deše	vechirvivim alej-esev.
Ki šem HAŠEM ekra	havu godel le'Elokejnu.
Hacur tamim pa'olo	ki chol-drachav mišpat
el emuna ve'ejn avel	cadik vejašar hu.
Šichet lo lo banav mumam	dor ikeš uftaltol.
Ha le'HAŠEM tigmelu-zot	am naval velo chacham
halo-hu avicha kanecha	hu ascha vajechonenecha.
Zechor jemot olam	binu šnot dor-vador
še'al avicha vejagedcha	zekenejcha vejomru lach.
Behanchel Eljon gojim	behafrido benej adam
jacev gvulot amim	lemispar benej Jisra'el.
Ki chelek HAŠEM amo	Ja'akov chevel nachalato.
Jimca'ehu be'erec midbar	uvetohu jelel ješimon
jesovevenhu jevonenehu	jicrenhu ke'išon ejno.
Kenešer ja'ir kino	al-gozalav jerachef
jifros knafav jikachehu	jisa'ehu al-evrato.
HAŠEM badad janchenu	ve'ejn imo el nechar.
Jarkivehu al-bamotej arec	vajochal tnuvot sadaj
vajenikehu dvaš misela	vešemen mechalmiš cur.
chem'at bakar vachalev con	im-chelev karim
ve'ejlim bnej-Vašan ve'atudim	im-chelev kiljot chita
vedam-enav tište-chamer.	Vajišman Ješurun vajiv'at
šamanta avita kasita	vajitoš Eloka asahu
vajenabel cur ješu'ato.	Jakni'uhu bezarim
beto'evot jach'isuhu.	Jizbechu lašedim lo Eloka

- 1»Slušajte, nebesa, sad ću govoriti; ćuj, zemljo, riječi usta mojih!
- 2 Nek' mi nauk dađdi poput kiše, kao rosa riječ nek' moja pada, kao kišica po mladog zeleni, kao pljusak po travi velikoj!
- 3 Kada zazovem ime Vječnoga, uzveličajte B-ga našeg!
- 4 On je Stijena, djelo mu je savršeno, jer pravi su svi njegovi putovi. B-g je on vjeran i bez zloće, pravedan je on i pravičan.
- 5 Oni mu se iznevjeriše - nisu mu sinovi, već nakaze sinovske, porod izopačen i prepreden.
- 6 Tako li uzvraćaš Vječnome, narode nezahvalni i nemudri! Nije li on Otac tvoj, Gospodar tvoj, koji te sazdao, po kom postojiš?
- 7 Spomeni se dana pradavnih, promotri godine od naraštaja do naraštaja. Oca svoga pitaj, i poučit će te, pitaj starije, pa će ti kazati.
- 8 Kad je Višnji baštinu dijelio narodima, kad je razmještao sinove čovječje, odredi im međe po broju djece Izraelove:
- 9 jer dio Vječnoga narod je njegov Jakov, on bi njegova baština.
- 10 U zemlji stepskoj on ga je našao, u pustinjskoj jezivoj pustoši. Obujmio ga, gajio ga i ćuvao k'o zjenu oka svoga.
- 11 Poput orla što bdi nad gnijezdom, nad svojim orličima lebdeći, tako on krila širi, uzima ga, pa ga na svojim nosi perima.
- 12 Vječni sâm njega je vodio, tuđeg boga s njim ne bijaše.
- 13 Povede ga po visočjima zemlje, nahrani ga plodovima poljskim, dade mu meda iz pećine i ulja iz tvrde stijene;
- 14 kravljeg masla i ovčjeg mlijeka s pretilinom jaganjaca, ovnova bašanskih i jaraca, sa salom žitnih bubrega, i napoji ga pjenušavom krvlju grožđa.
- 15 Ugojio se Ješurun pa se uzritao. Udebljao si se, utovio, usalio. Odbacio je B-ga koji ga stvorio i prezreo Stijenu svog spasenja.
- 16 Tuđim bozima učiniše ga ljubomornim, razjariše ga gnusobama.
- 17 Žrtvovahu zlodusima koji B-g nisu,

(nastavak s 14. strane) **Pjesma Ha'azinu**

Elokim lo jeda'um
 lo se'arum avotechem. |
 vatiškach el mecholelecha. |
 mika'as banav uvnotav. |
 er'eh ma acharitam
 banim lo-emun bam. |
 ki'asuni behavlehem
 begoj naval ach'isem. |
 vatikad ad-še'ol tachtit
 vatelahet mosdej harim. |
 chicaj achale-bam. |
 veketev meriri
 im-chamat zochalej afar. |
 umechadarim ejma
 jonek im-iš sejva. |
 ašbita me'enoš zichram. |
 pen-jenakru carejmo
 velo HAŠEM pa'al kol-zot. |
 ve'ejn bahem tevuna. |
 javinu le'acharitam. |
 ušnjim janisu revava
 va'HAŠEM hisgiram. |
 ve'ojevejnu plilim. |
 umišadmot Amora
 aškelot mererot lamo. |
 veroš petanim achzar. |
 chatum be'ocrotaj. |
 le'et tamut raglam
 vechaš atidot lamo. |

chadašim mikarov ba'u
 Cur jeladecha teši
 Vajar HAŠEM vajin'ac
 Vajomer astira fanaj mehem
 ki dor tahpuchot hema
 Hem kin'uni velo-el
 va'ani kni'em belo-am
 Ki-eš kadecha ve'api
 vatochal erec vivula
 Aspe alejmo ra'ot
 Mezej ra'av ulechumej rešef
 vešen-behemot ašalach-bam
 Michuc tešakel-cherev
 gam-bachur gam-betula
 Amarti af'ejhem
 Lulej ka'as ojev agur
 pen-jomru jadenu rama
 Ki-goj ovad ecot hema
 Lu chachmu jaskilu zot
 Ejcha jirdof echad elef
 im-lo ki-curam mecharam
 Ki lo checurenu curam
 Ki-migefen Sdom gafnam
 anavemo invej-roš
 chatam taninim jejn
 Halo-hu kamus imadi
 Li nakam vešilem
 ki karov jom ejdam
 Ki-jadin HAŠEM amo

bogovima kojih ne poznavahu prije,
 došljacima koji stigoše nedavno
 i koje oci njihovi ne štovahu.
 18 Odnemaruješ Stijenu što te
 na svijet dade,
 ne sjećaš se više B-ga koji te rodi!
 19 Vidje to Vječni i razgnjevi se,
 razdražili ga njegovi sinove i kćeri.
 20 Lice ću im svoje sakriti, reče,
 i vidjet ću što će biti od njih.
 Jer izmijenjeno je to koljeno,
 oni nisu kao moji sinovi koje sam
 uzgojio.
 21 Ništavnim me bogom na ljubomor
 potakoše,
 razdražiše me ništavilima svojim,
 i ja ću njih ljubomornim učiniti',
 pukom
 ništavnim,
 razdražit ću ih glupim nekim
 narodom!
 22 Da, moga gnjeva požar je usplamtio
 i gorjet će do dubina šeolskih;
 proždrijet će zemlju i sve što ona rađa,
 sažeći joj brda do temelja.
 23 Nevolje na njih ću svaliti,
 na njih ću svoje istrošiti strijele.
 24 Od gladi će umirati,
 ognjica i pošast njih će trovati.
 Poslat ću na njih zub zvjerinji
 i otrov zmijâ što prahom gmižu.
 25 Vani će mač zatirati djecu,
 a strava će vladati iznutra.
 Ginut će jednako momak i djevojka,
 dojenče i starac sjedokos.
 26 Rekoh: U prah ću ih smrviti,
 zbrisati im spomen izmed ljudi,
 27 da ne bješe ruga dušmanskoga,
 pa da protivnici im se ne prevare,
 pa da kažu: 'Pobjeda je naša,
 nije to ruka Vječnoga izvela.'
 28 Jer narod je to neupućen,
 oštroumlja u njih nema.
 29 Da su mudri, već bi razumjeli,
 razmatrali bi svoju sudbinu.
 30 Kako da jedan tisuću u bijeg nagna,
 i deset tisuća da dvojica gone,
 da ih Stijena njina nije prodala,
 da ih Vječni nije izručio?
 31 Al' stijena im nije poput naše Stijene;
 osuđeni su naši neprijatelji.
 32 Jer trs je njihov od sodomskog trsa
 i od vinograda gomorskih;
 grožđe im je grožđe otrovno,
 grozdovi im grozdovi gorčine;
 33 njihovo je vino otrov zmijski,
 žestok jed otrovnice ljute.
 34 Al' nije li on pohranjen kod mene,
 zapečaćen u mojim riznicama?
 35 Moja je odmazda i nagrada
 u vrijeme kad im noga posrne.
 Jer blizu je dan njihove propasti,
 udes njihov brzo im se bliži!
 36 Tada će Vječni suditi svome narodu.

(nastavak s 15. strane) **Pjesma Ha'azinu**

ve'al-avadav jitneham
ve'efes acur ve'azuv. |
cur chasaju vo. |
jištu jejn nesicham
jehi alejchem sitra. |
ve'ejn elohim imadi
machacti va'ani erpa
Ki-esa el-šamajim jadi
Im-šanoti berak charbi
ašiv nakam lecaraj
Aškir chicaj midam
midam chalal vešivja
Harninu gojim amo
venakam jašiv lecarav

ki jir'e ki-ozlat jad
Ve'amar ej Elokejmo
Ašer chelev zevachejmo jochelu
jakumu vejazruchem
Re'u ata ki ani ani hu
ani amit va'achaje
ve'ejn mijadi macil.
ve'amarti chaj anochi le'olam.
vetochez bemišpat jadi
velimsan'aj ašalem.
vecharbi tochal basar
meroš par'ot ojev.
ki dam-avadav jikom
vechiper admato amo.

sažalit se nad slugama svojim,
kada vidi da snaga jača,
a nitko nije obuzdan ili osnažen.
37 Tad će reći: 'Ta gdje su bozi njihovih,
gdje stijena kojom se zaklanjahu?
38 Oni što su jeli salo njihovih klanica
i pili vino njihovih ljevanica?'
Neka se dignu i neka vam pomognu,
nek' vam budu zaklonište!
39 Vidite sada da sam Ja, ja sam Jedan,
i nema B-ga poput mene!
Ja donosim smrt i darujem život;
ja udaram ali i iscjeljujem
i nitko se iz ruke moje ne izbavlja.
40 Da, svoju ruku ja dižem prema nebu
i kažem: Ne bio ja živ vječito.
41 Kada naoštrivši mač svoj blistavi
uzmem sud u svoje ruke
da svojim odmazdim dušmanima,
da naplatim onima koji mene mrze.
42 Strijele svoje opojit ću krvlju
i mač moj najest će se mesa,
kvi ubijenih i zarobljenih,
glava dušmanskih vrhovnika.
43 Kličite, puci, njegovom narodu,
jer će krv slugu svojih osvetiti,
istom mjerom vratit' dušmanima,
naplatit' će od onih koji njega mrze,
očistit' od grijeha zemlju svog
naroda.«

